

گۈلباھار جىللوۋا

ئايال، بېشى 57

مەن 1964-يىلى 4-ئاپرېل قازاقستاندا تۇغۇلغان. مەن كىيىم-كېچەك تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغان 20 يىلغا يېقىن ۋاقىت ئىچىدە ، جۇڭگونىڭ زاۋۇتلىرىدىن مال سېتىۋېلىپ ، قازاقستانغا ئېكسپورت قىلدىم.

ۋاقىت خاتىرىسى

1. 2017-يىلى مايدا مەن سودا ھەمراھىمنىڭ قىزىدىن كەلگەن تېلېفوننى تاپشۇرۇۋالدىم ، ئۇ ماڭا ماللىرىمنىڭ جۇڭگو چوڭ قۇرۇقلۇقىدىن كەلگەنلىكىنى ، ساقلاش ھەققى ئىنتايىن يۇقىرى بولغاچقا ، بالدۇرراق ئۇرۇمىغا بېرىپ ، قازاقستانغا ئەۋەتىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەكلىكىنى ئېيتتى . مەن ئالىمۇتادىن ئۇرۇمىمغا بارىدىغان ئاپتوبۇس بىلەن سەپەر قىلىپ ، 5-ئاينىڭ 21-كۈنى كەچتە يېتىپ كېلىپ ، بىر مېھمانخانىدا قالدىم . ئەتسى ئەتىگەندە ئۈچ ساقچى مېنى مېھمانخانىدا قولغا ئالدى . مېنى كەچ سائەت 11:30 ئەتراپىدا ئۇرۇمىمىدىكى 3-تۈرمىگە ئېلىپ كېتىشتىن بۇرۇن مېنى ساقچىخانىدا سوراق قىلدى .
2. ساقچىلار مېنى تۇنقى قېتىم 2017-يىلى 5-ئاينىڭ 22-كۈنى ئۇرۇمىمىدە قولغا ئالدى ، ئەتىگەن سائەت 8 دە 3 ساقچى مېنىڭ ھۇجرامغا كېلىپ ، پاسپورتىمنىڭ نەدىلىكىنى ، قاچان ئۇرۇمىمغا كەلگەنلىكىمنى سورىدى . مەندىن ئىلگىرى بۇ سوئاللار سورالغان بولۇپ ، بۇ يەردە ئالاھىدە ئىش بار دەپ ئويلىمىغانىدىم . مېھمانخانىنىڭ كۆتۈۋېلىش ئورنىدىن پاسپورت ئالغىلى باردىم ۋە ئۇلارغا باردىم . ئۇلار پاسپورتىمغا قاراپمۇ قويماي مەندىن دۆلەت بىخەتەرلىك ئىشخانىسىغا بېرىشىنى تەلەپ قىلدى .
3. شۇنداق قىلىپ ، ئۇلار مېنى دۆلەت بىخەتەرلىك ئىشخانىسىنىڭ بىر كامىرىگە ئېلىپ بېرىپ مېنىڭ تېلېفونۇمنى ئېلىۋالدى . ئۇلاردا ئالاھىدە ئۈسكۈنى ئارقىلىق مېنىڭ تېلېفونۇمدىكى بارلىق ئۇچۇرلارنى ئالدى . سوراق قىلىش ئەتىگەن سائەت 8 دىن چۈشتىن كېيىن سائەت 3 كىچە داۋاملاشتى . ئاندىن مېنى نۇرغۇن سوراقخانىلار بار يەر ئاستى كامىرىگە ئېلىپ بېرىپ تۆمۈر ئورۇندۇققا ئولتۇرغۇزدى . ئۇنىڭدىن كېيىن قول-پۇتۇم باغلاپ سوئال سوراقتا باشلىدى . مەن خەنزۇچە سۆزلىمەيلىگەچكە 50 ياشتىن چوڭراق بىر ئادەم تەرجىمانلىق قىلدى .
4. ئۇلار تېلېفوندا مەن رايوندىكى ھېچقانداق ئۇيغۇرغا تېلېفون قىلغانلىقىمنى تاپالمىغاچقا ، ئۇلار تېلېفوننى قاچان سېتىۋالغان دېگەندەك سوئاللارنى سورىدى . مەن 1.5 يىل بۇرۇن جاۋاب بەردىم . ئۇلار يەنە مېنىڭ دىنىمغا ئەمەل قىلىدىغان-قىلمىدىغانلىقىمنى ، كىم بىلەن ئالاقىلىشىدىغانلىقىمنى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش سوئاللارنى سورىدى . شۇنداقلا ، بالىلىرىمنىڭ كۈندە 5 ۋاق ناماز ئوقۇيدىغان-ئوقۇمايدىغانلىقىنى سورىدى . ئۇلار مەندىن يەنە تۈركىيەگە بارغان - بارمىغانلىقىمنى سورىدى ، مەن ئۇلارغا مەن بىر ئەركىن دۆلەتتە ياشايمەن ، مېنىڭ قەيەرگە بېرىشىم مېنىڭ ئەركىنلىگىم ، سەن بۇنى نىمىشقا سورىساين دەيدىم . ئۇلار بىر كالتەكنى ئېلىپ مېنى ئۇردى ۋە ماڭا بۇ يەردە سوئال سورىدىغان بىز سەن ئەمەس ، شۇڭا سوئاللارغا جاۋاب بېرىشىم ، جاۋاب قايتۇرماسلىغىم كېرەكلىكىنى ئېيتتى . ئۇ پۈتۈن سوراق قىلىش بىر ھۆججەتكە مۇناسىۋەتلىك بولۇپ ، ئۇلار مەندىن كەچ سائەت 11 كىچە قەغەزگە ئىمزا قويۇشىمنى تەلەپ قىلدى . مەن ئۇلارغا بۇ تىلنى رۇس تىلىدا ئۆگەنگەندەك چۈشەنمەيمەن ، شۇڭا ئادۋوكات ۋە تەرجىمان ئەكەلمىسەك ئىمزا قويمايمەن دەيدىم . مەن قەغەزگە ئىمزا قويۇشقا قارشى تۇردۇم . ساقچىلارنىڭ ماڭا كۆرسەتكىنى 2017-يىلى 5-ئاينىڭ 21-كۈنى ئۇرۇمىمغا كەلگەنلىكىم ۋە 22-ماي تېرورلۇق جىنايىتى بىلەن قولغا ئېلىنغانلىقىم ھەققىدە يېزىلغان رەسمىي ھۆججەتلەر ئىدى . مەن ئۇ ۋاقىتتا قەغەزگە نېمە بارلىقىنى بىلمەيتتىم ۋە ئىمزا قويۇشنى رەت قىلدىم . ئاندىن ئۇلار مېنى كالتەك بىلەن يەنە بىر قېتىم ئۇردى ، ئەگەر مەن ئۇنىڭغا ئىمزا قويمايسام ، مېنى بىر يەرگە ئاپىرىپ شۇڭا ئۇلار مېنى ئىمزا قويۇشقا مەجبۇرلايدىغانلىقىنى دېدى .
5. ساقچىلار مېنى جۇڭگودىن 17000 يۈەن (2000 فوندىستېرلىك) نى تۈركىيىدە تۇرۇشلۇق نۇر دەپ ئاتىلىدىغان تەشكىلاتقا يۆتكىگەن دەپ ئەيىبلەدى . مەن ساقچىغا بۇنداق تەشكىلاتنى ئاڭلاپ باقمىغانلىقىمنى ، ئەزەلدىن جۇڭگودىن تۈركىيەگە پۇل يۆتكىمەيلىكىمنى ئېيتتىم . ئەمما ساقچىلار مېنىڭ يالغان سۆزلىگەنلىكىمدە چىڭ تۇردى ، نۇرغۇن سائەتلىك سوئال-سوراقلاردىن كېيىن مېنى ئەيىبلەشنى ئېتىراپ قىلىشقا قىستىغاندىن كېيىن ، مەن ئەزەلدىن بۇنداق ئىشلارغا ئارىلاشمىغاچقا ، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىنى ئېتىراپ قىلىشنى رەت قىلدىم . مەن ئۇلارغا: «سىلەر مېنى ئۆلتۈرەلەيسىلەر . ئۆزەڭلار خالىغان ئىشنى قىلالايسىلەر . مەن پەقەت بىر سودىگەر ئايال » دېدىم . ئاخىرىدا ئۇلار: «بىز بۇنى قايتا ئويلىنىپ كۆرەيلى» دېدى . مېنىڭ قولۇمغا كىشەن سېلىنىشتىن بۇرۇن سېرىق تۈرمە فورمىسىنى كىيىشكە مەجبۇر بولدۇم ، ئاندىن بېشىمغا قارا رەڭلىك خالتا كىيگۈزۈلۈپ ، مەن كېلىشتىن بىر ھەپتە بۇرۇن بارلىق ئاياللار لاگېرىغا ئايلانغان ئۇرۇمىمىدىكى سەنكەن دەپ ئاتالغان 3-نومۇرلۇق تۈرمىگە ئېلىپ بېرىلدىم . مەن ئۇ يەردە ئۈچ ئاي تۇتۇپ تۇرۇلدىم ، ئاندىن 2018-يىلى 9-ئايدا قويۇپ بېرىلگۈچە ئاياللار تۈرمىسىگە يۆتكىلىشتىن بۇرۇن ئۇرۇمىمىدىكى 2-نومۇرلۇق تۇتۇپ تۇرۇش ئورنىغا ئېلىپ كېلىندىم .
6. مەن قارشىلىق بىلدۈرگەچكە ئىككى ئادەم مېنى ساقچى ماشىنىسىغا سۆردى . دەسلەپتە ئۇلار مېنى مېھمانخانىغا ئېلىپ بارىدۇ دەپ ئويلىدىم ، ئەكسىچە ئۇلار مېنى باشقا يەرگە ئېلىپ كەلدى . ئۇ يەرنىڭ ئىچى ئەسكەرگە توشقان بولۇپ ، مەن ئۆزۈمنىڭ ئۇرۇمىمىنىڭ داۋەن تۈرمىسىگە ئېلىپ كېلىنمەيلىكىمنى بىلدىم .

7. مەن ئۇ تۈرمىگە كەلگەندىن كېيىن ، ئىككى كىشى مېنى تۈرمىنىڭ ئەڭ ئىچكى قىسمىغا سۆرەپ ئەكىرىپ قويدى ، ئىشىكنىڭ ئارقىدا بىر ئۇيغۇر خانىم بار بولۇپ مېنى كومپيۇتېردا تىزىملىدى . ئۇلار مېنىڭ قازاقىستان پاسپورتىمنى ئېلىۋېلىپ ، ئۇنىڭ ئورنىغا مېنىڭ سۈرىتىم بار رەسمىي جۇڭگو كىملىكىنى بەردى . ئۇلار بۇنىڭ بىلەن مېنىڭ شىنجاڭدىن كەلگەن ئۇيغۇر ئىكەنلىكىمنى ئىسپاتلايدىغانلىقىنى بايان قىلدى . ئۇلار ماڭا يېڭى كىملىك نومۇرىمنى يادلاش ئۈچۈن بېسىم قىلدى . ماڭا جۇڭگونىڭ كىملىك تارقىتىلدى ، شۇڭا مەن جۇڭگو پۇقراسى سۈپىتىدە تىزىمغا ئالدۇردۇم ، ئۇنىڭدا جۇڭگونىڭ كىملىك نومۇرى بار . بۇ ئۆلۈم جازاسى بار كىشىلەر ئۈچۈن جاي . مەن تېررورلۇققا بىلەن ئەيىبلەنگەن ، مەن ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىدىغان بولۇپ دەپ ئويلىدۇم .
8. كامېردا كىشىلەرنى ۋاقتى-ۋاقتىدا تىزىملاپ تۇراتتى . مەن ھەر قېتىم قازاقىستان پاسپورت نومۇرىمنى بەرگەندە ، ئۇلار ماڭا كىملىك نومۇرىڭنى دەپ ۋاقىتلىق ۋە مېنىڭ كىملىك نومۇرىمنى ئىشلەتمىگەنلىكىم ئۈچۈن تامغا 4-5 سائەت قاراپ تۇرۇش جازاسى بەردى . ئۇنىڭدىن كېيىن مەن ئۆزەمنى قايتا خىتاي كىملىكى بىلەن مەلۇم قىلدىم .
9. ئاندىن كېيىن ئۇلار مېنى بىر كامېرگە ئېلىپ باردى ، ئۇ يەردە مەن بارلىق كىيىملىرىمنى سېلىۋېتىپ ئۈچ قېتىم ئايلىنىشىم كېرەك ئىدى . مەن ئۆزۈمنىڭ كىيىملىرىمنى بىر سومكىغا سالدىم ، ماڭا ھەربىي فورمىغا ئوخشاش يېڭى كىيىملەر بېرىلدى . ئاندىن ماڭا بىر بوتۇلكا بەردى ۋە كامېرنىڭ بۇلۇڭىدا كىچىك بوتۇلكىغا كىچىك تەرەت قىلىشىمنى بۇيرىدى . ئۇ يەردىكى ھەممىسى ماڭا قاراپ تۇردى . كېيىن بىلدىمكى ، بۇ مېنىڭ ھامىلدار ياكى ئەمەسلىكىمنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن ئىكەن .
10. ئۇلار يەنە قېنىمنى ئالدى . ئۇ يەردە يەنە بىر غەلىتە ئەسۋاب بار ئىدى ، بىر پارچە ياغاچ مېنى ئايلىنىپ رەسىمگە تارتتى . سۈيۈكى كونترول قىلىش قاراۋۇللار ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم بولۇپ ، ئەگەر ئۇلار مېنىڭ ھامىلدار ئىكەنلىكىمنى بايقىغان بولسا ، ئۇلار دەرھال بالامنى چۈشۈرۈۋەتكەن بولاتتى . مەن بۇ يەردىكى ئاياللاردا كۆپ قېتىم يۈز بەرگەنلىكىمنى كۆردۈم ۋە باشقا بىر كامېردىكى ئاياللاردىن ئۇلار كەلگەندە ھامىلدار ئىكەنلىكىنى ۋە بالىسىنىڭ دەرھال چۈشۈرۈۋېتىلگەنلىكىنى ئېيتتى .
11. ئاندىن مېنى 704-نومۇرلۇق كامېرگە ئېلىپ باردى . بىز ناھايىتى ئۇزۇن كاردوردىن ئۆتتۈق ، ھەر 3 ياكى 4 كامېردىن كېيىن بىر تۆمۈر دەرۋازا بار ئىدى ، قاراۋۇللار ئۇلارنى ئېچىشقا بەردى . كاردورنىڭ ئاخىرىدا مەن بىر كامېرگە كەلدىم . قالغان 1 يىل 3 ئاي 10 كۈنى بۇ كامېردە ئۆتكۈزدۈم . ئىشىكلەر قوش ئىشىك ئىدى ، سىرتقى ئىشىك تۆمۈر دەرۋازا ئىدى ، ئىشىكنى ئاچقاندا ئىچىدە تامغا زەنجىر بىلەن باغلانغان تۆمۈر رىشاتكا بىلەن ياسالغان يەنە بىر ئىشىك بار ، شۇڭا ئۇ ئاسان ئېچىلمىتتى . كامېرگە كىرىش ئۈچۈن بېشىڭىز زەنجىرگە تېگىپ كەتسە بولىدۇ ئۈچۈن بېشىڭىزنى ئېگىپ كىرىشىڭىز كېرەك ئىدى . ساقچىلار مېنى كامېرگە ئىتتىرىۋەتتى . مەن كىرگەن كامېرتا 20 نەچچە خانىم بولۇپ ، ئۇ ئۇزۇن ھەم تار ئىدى . ھەممە ئادەم پاتقۇدەك بوشلۇق بولمىغاچقا ، ئۇلار بىر-بىرىگە چاپلىشىپ يەردە ياتاتتى .
12. ئۈچ تۈتۈپ تۇرۇش ئورنىنىڭ ھەممىسىدە ئادەم بەك كۆپ ۋە مەنەت ئىدى ، 14 كىۋادرات مېتىرلىك كامېردا 14 ياشلىق قىزلاردىن 80 ياش مومايلارغىچە 30 دىن ئارتۇق مەھبۇس قىستىلىپ تۇراتتۇق ، كۆپچىلىكنىڭ ئۇخلىشىغا يېتەرلىك بوشلۇق بولمىغاچقا ، ھەر كۈنى كېچە نۆۋەت بىلەن ئۇخلايتتۇق . ھەممە ئادەمگە يېتەرلىك ئورۇن بولمىغاچقا ، ئون نەچچە ئايال ئۆرە تۇراتتى . شۇڭا ھاجەتخانىغا بارماقچى بولسىڭىز ، ئۇنى تۇرغان ۋاقىتىڭىزدا بارسىڭىز ياخشى بولاتتى ، بولمىسا ياتىدىغان ئورنىڭىزنى باشقىلار شىگەللۈالاتتى .
13. مەن يەردە ياتقان خانىملار قارىدىم ، ئۇلارنىڭ چېچى ئۇزۇنغىچە تارالمىغان بولغاچقا ئۇلار ماڭا سارايلاردەك كۆرۈندى . مەن ئۇلار مېنى ساراگلار بار بىر يەرگە ئېلىپ كەپتۇ دەپ ئويلىدىم . مەن شۇنىڭ بىلەن ۋارقىراپ-جارقىراپ يىغلىدىم ، ئەمما بۇ كامېرگە مەسئۇل بىر خانىم مەندىن يىغلىماسلىقىنى ۋە ۋاقىرمايلىقىنى بولمىسا جازاغا تارتىلىدىغانلىقىنى ئېيتتى . بۇ خانىم ئۇ ئىشقا مەھبۇس ئىكەن ، ئەمما ئۇ خەنزۇچىنى ياخشى سۆزلىگەچكە ، ئۇنىڭغا بۇ كامېرنىڭ مەسئۇللۇق ھوقۇقى بېرىلگەن ئىكەن . ئۇ خەنزۇچە ئارىلاشتۇرۇپ سۆزلىگەچكە ، مەن چۈشەنمىدىم ، شۇڭا يىغلاش ۋە ۋاقىراشنى توختاتمىدىم . يەنە بىر خانىم ئاستا «يىغلىماڭ بىز گۇناھكار ئەمەس . بىز ئۇيغۇر ، بىز بۇ يەرگە نورمال كەلگەن» دىدى . مەن شۇنىڭ بىلەن چۈشەندىم ۋە تىنىچلاندىم .
14. كامېر 7 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا ، 3 مېتىر كەڭلىكتە ۋە 6 مېتىر ئىگىزلىكتە ئىدى . يەردە ياغاچ تاختاي بار بولۇپ ، تاختاينىڭ ھەر 50 سانتىمېتىر ئارىلىقتا 10 سانتىمېتىر كەڭلىكتىكى مېتال پارچىسى بار ئىدى ، شۇڭا بىز ئازادە ئۇخلىيالمىتتۇق ، ئۇخلاش ئۈچۈن يان تەرىپىمىزدە يېتىشقا مەجبۇر ئىدۇق . ئۇ مېتال پارچىسى بەدەنگە يېتىپ قاتتىق ئاغرىتاتتى . بىز تۇرغان كامېرنىڭ تۆت بۇلۇڭىغا كامېرا ئورنىتىلغان بولۇپ بىزنى كېچە كۈندۈز نازارەت قىلىپ تۇراتتى . بارلىق تۈتۈپ تۇرۇش مەركەزلىرىدە كامېرا بىلەن نازارەت قىلىنمايدىغان بىر مۇ ئورۇن يوق ئىدى .
15. ئەتىگەن سائەت 5:30 دا گۈدۈك بىزنى ئويغىتاتتى ، بىز دەرھال ئورنىمىزدىن تۇرۇپ تەييار بولۇشىمىز كېرەك ئىدى ، بولمىسا بىز جازاغا ئۇچرايتتۇق . بىز ئۈچ رەت بولۇپ ، ئەتىگەن سائەت 8 گىچە تامغا قاراپ ئولتۇرۇشىمىز كېرەك ئىدى . ئاندىن ئەتىگەن سائەت 8 دە ھاجەتخانىغا بېرىش ، قوللىمىزنى ۋە يۈزلىرىمىزنى يۇيۇشقا رۇخسەت بېرىلەتتى ، كامېردا تەخمىنەن 40 ئادەم بار بولغاچقا ، بىر ئادەمگە پەقەتلا 1 مىنۇت ۋاقىت بار ئىدى . ئەتىگەن سائەت 8 دىن 50 مىنۇت ئۆتكەندە بىز ئۆچىرەتتە تۇرۇپ ، ئەتىگەن سائەت 9 گىچە ۋەتەنپەرۋەرلىك ناخشىلىرىنى ئېيتىشقا باشلايتتۇق . بۇ بىزنىڭ ئەتىگەنلىك پائالىيەتلىرىمىز ئىدى . بىزنىڭ ئۆز-ئارا پاراڭلىشىشىمىزغا رۇخسەت قىلىنمايتتى . كۈندۈزى كۆپىنچە ۋاقىتلاردا بىز قۇرۇق تامغا قاراپ ئولتۇرۇشقا مەجبۇر ئىدۇق .
16. بىردىنبىر مۇستەسنا بولدىغىنىمىز ، بىزگە سىياسىي ۋە خەنزۇ تىلى ئۆگۈنۈش ئۈچۈن نازارەتچىدىن قەلەم ۋە قەغەز بېرىلگەن ۋاقىتلار ئىدى . بىزگە پەقەت خەنزۇچە يېزىش ۋە پاراڭلىشىشقا رۇخسەت قىلىناتتى .
17. ئەتىگەن سائەت 9 دا ناشتلىق بار . ئەمما بۇ ناشتلىق ئىنسانلار يېيىشكە تېگىشلىك نەرسە ئەمەس ئىدى ، موما خۇددى تاشتەك ۋە ئۇماچ بولسا قۇرۇق سۇ ۋە قوناق ئۇندىن ئېتىلگەن بولۇپ بەكمۇ سۇيۇق ئىدى . مومىنىڭ ئىچى بولسا كۆكۈرۈپ كەتكەن بولاتتى . ئادەتتە ئۇلار ئۇماچنى ھارۋىدا ئېلىپ كېلىپ

ھەر بىر كامىرنىڭ ئۇدۇلغا كەلگەندە بىر ئۇماچ چىلىگىنى ئىشكىنىڭ تۆشۈگىدىن ئىنتىرىپ كىرگۈزۈپ تۆشۈكتىن ئۇماچنى چىلەككە تۈكەتتى. ئۇماچنىڭ يېرىمى چىلەككە چۈشسە قالغان يېرىمى بەرگە تۈكۈلەتتى. 40 ئادەم ئۇچۇنېرىلگەن ئۇماچ 3 - 3.5 كىلو ئەتراپىدا بولۇپ ھەر ئادەم ئۇچۇن چۈشكەن تەخمىنەن 100 گرام ئۇماچ تېگەتتى. ئۇماچ بېتەرلىك پىشۇرۇلمىغا چاقا يېشىكە بولمايتتى ، ئەمما قورسىقىمىز ئاچقان بولغاچقا ئۇنى يەنلا يەيتتۇق .

18. ناشتلىق 20 مىنۇت ۋاقىت داۋام قىلدۇ ، شۇڭا بىز 9.20 ئەتراپىدا تەييار بولۇشىمىز كېرەك ئىدى . بۇنىڭدىن كېيىن بىز ئەتىگەن سائەت 10 غىچە ۋەتەنپەرۋەرلىك ناخشىلىرى ۋە دۆلەت شېئىرىنى ئېيتىشىمىز كېرەك ئىدى . ئەتىگەن سائەت 10 دا دائىرىلەرنىڭ تەكشۈرۈشى بار ، ئۇلار ھەر بىر كامىرنى 10 ساقچى بىلەن تەكشۈرەتتى ، ھەممەيلىن سوراققا تارتىلاتتى ، ئەگەر يېڭى ئادەم بولسا ئۇلارنى سوراق قىلاتتى ، ئايرىلىدىغانلار بولسا ئۇلارنى كونترول قىلاتتى . بۇ كونترول ۋە تەكشۈرۈش چۈش سائەت 12 دە ئاخىرلىشىدۇ . مەن تۇنجى كامىرغا كىرگەندە پۇتلىرىمدا كىشەن يوق ئىدى ۋە تەكشۈرۈشكەمۇ كىشەنسىز چىققان ئىدىم . ئەمما كەچ سائەت 12 دە بىر ئادەم ئىشىك ئالدىغا كەلدى ، مەن پۇتۇمنى ئىشىكتىن چىقىرىشقا مەجبۇر بولدۇم ، ئۇلار تەخمىنەن 5 كىلوگرام كىشەننى پۇتۇمغا سالىدى ، مەن لاگېردا پۇتۇن ۋاقىتىمىنى پۇتۇمدا كىشەن بىلەن ئۆتكۈزدۈم . كامىردا قولى كىشەنلىنىپ پۇتلىرىدىكى كىشەن بىلەن باغلانغان ياش خانىم-قىزلار بار ئىدى ، شۇڭا ئۇلار ئورنىدىن تۇرالمايتتى ، ماڭغاندا ئېگىلىشكە مەجبۇر بولاتتى .

19. كامىردا سۇ يوق ئىدى . بىز ھاجەتخانىغا بارغاندىن كېيىن پاكىزلايدىغان نەرسە بولمىغاچقا بىز قوللىرىمىزنى پاكىزلەشكە مەجبۇر ئىدۇق . ئەھۋالنى تېخىمۇ جىدىغۇسىز قىلىدىغىنى شۇكى ، بىزنىڭ دائىم يۇيۇنىشىمىزغا يول قويۇلمايتتى . بىز ھەر ھەپتەدە پەقەت بىر قېتىم يۇيۇنالايتتۇق ، ھەممىمىز 40 مىنۇت ئىچىدە يۇيۇنۇپ بولۇشىمىز كېرەك ئىدى . ئۇلار بىزگە پەقەت بىر تال سوپۇن بېرەتتى . ھەر قېتىم ئىككى ئادەم بىللە يۇيۇناتتۇق . بۇنداق قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ۋە چەكلىك مىقداردا سوپۇن بىلەن مۇۋاپىق يۇيۇنۇش ھەقىقەتەن مۇمكىن ئەمەس ئىدى . مەينەتلىك بىلەن بەدەنلىرىمىزگە جاراھەتلەر چىقىپ كەتتى . ھېچكىم يېتەرلىك يۇيۇنالمىغاچقا ھەممەيلەننىڭ بەدىنى پىت بىلەن تولغانىدى .

20. ھەر ھەپتە ، ھەپتە ئىككى قېتىم دورا ئىچىشىمىز كېرەك ئىدى . ئۇلار بىزگە بەرگەن سۇ بىلەن دەرھال ئېلىپ ئىچىشىمىز كېرەك ئىدى . بىز ئاندىن قوللىرىمىزنى كۆرسىتىشىمىز كېرەك ئىدى . ئۇنىڭدىن كېيىن بىزدىن قان ئېلىناتتى .

21. كەچتە كەچ سائەت 7-10.30 ئارىلىقىدا بىز 5 ۋەتەنپەرۋەرلىك ناخشىسىنى ئۆگىنىشكە مەجبۇرلىناتتۇق ، ئۇلارنى قايتا-قايتا تەكرارلىشىمىز كېرەك ئىدى . بۇ مەزگىلدە ، باشقا كامىردىكى خانىملار بىلەن پاراڭلىشىش ئىمكانىيىتى بولماتتى . بۇ دورىنى ئىچكەندىن كېيىن ھېچقانداق خانىم-قىزغا ھېيىز كەلمەي توختاپ قالغانلىغىنى بىلىدۇم . بىز ماغدۇرسىزلىنىش ، زېھنىنى يوقىتىش ، بويسۇندۇرۇش رولى بار دورىلارنى ئىستېمال قىلىشقا مەجبۇر بولدۇق ، ھەتتا ئاتا-ئانا ياكى بالىلىرىمىزنى ئويلىمايدىغان ھالغا كەلدۇق . بۇ دورىلار ھەيىز دەۋرىمىزنى توختاتتى .

22. ھايات ناھايىتى تەس ئىدى . بىر مەزگىلدىن كېيىن ھېچقانداق تەم سېزىمى بولمىغاچقا ، يېمەكلىكنىڭ تەمىنىمۇ ئۇنتۇپ قالدۇم . بىزگە كۈنگە ئۈچ ۋاقىت ناھايىتى ئاز تاماق بېرىلەتتى: ناشتدا بىر كىچىك ، ھوردا پىشۇرۇلغان موما ۋە سۇلىق كۆممىقوناق ئۇمىچى ، چۈشلۈك تاماقتا بىر كىچىك ، ھوردا پىشۇرۇلغان موما ۋە يېسىۋىلەك شورپىسى ، كەچلىك تاماقتا بىر كىچىك ، ھوردا پىشۇرۇلغان موما ۋە يېسىۋىلەك شورپىسى . بىر ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن ، قورسىقىم ئاچقان ياكى تويفانلىقىمى بىلەلمەس بولدۇم . مەن خۇددى چۈشەۋاتقاندا ، ئۇمۇر بويى مۇشۇ يەردە ياشاۋاتقەندەك ئۇيغۇرغا كېلىپ قالدۇم .

23. بىر قېتىم بىزگە پىشمىغان موما بېرىلدى ، ئۇنى يىگۈچە گېلىمىزغا تۇرۇپ قالدى . بىز تۈرمە مۇھاپىزەتچىلىرىنى چاقىرىپ ، ئۇلارغا خام مومىنى يېيەلمىگەنلىكىمىزنى ئېيتتۇق . ئۇلار: «بۇ سېنىڭ ئۆيۈڭ ئەمەس . قەيەردە ئىكەنلىكىڭنى بىلمەمسەن ؟ ئۆيۈڭدە تاللىساڭ بولىدۇ ، ئەمما بۇ يەردە بېرىلگەننى يەيسەن . بەلكىم بەك تويۇپ كېتىپ ھاكاۋۇرلۇق قىلىشۋاتسەن .» دېدى .

24. بۇ شىكايەتتىن كېيىن ، ئۇلار بىزگە بىر ھەپتە پەقەت موما ۋە سۇ بېرىپ ، ئۇماچ بەرمەي بىزنى جازالىدى . ئاندىن ئۇلار بىزنى ئۇيغۇرچە سۆزلەش بىلەن ئەيىبلىدى . ئۇلار باشقا كامىردىكىلەرنى مۇشۇنىڭغا ئوخشاش سەۋەپلەر بىلەن جازالىدى . ئۇلار: «ئۇيغۇرچە سۆزلەش مەننى قىلىندۇ ، پەقەت خەنزۇچە سۆزلەش» دېدى . ئۇلار بىزگە پەقەت خەنزۇچە سۆزلەشكە تاماق بېرەتتى .

25. 3 ئايدىن كېيىن كامىردىكى خانىملار بىلەن بىرگە مۇشۇ رايوندىكى باشقا تۈرمىگە ئۆلتىرا ئاۋاز دولقۇنى تەكشۈرۈشىگە ئېلىپ بېرىلدى . ھەر ئىككى خانىم-قىزنى زەنجىر بىلەن باغلاپ ، ئاپتوبۇسقا ئېلىپ چىقىپ كونترول قىلىدىغان رايونغا ئېلىپ باردى . سوراققا قايتىپ كەلگەندە كامىردىكى خانىم-قىزلارنىڭ بەزىلىرى قايتىپ كەلمىدى .

26. بىر تۈركۈم ئاياللار ئېغىر ئەگەشمە كېسەللىكلەرگە دۇچار بولدى . ئۇلار يېمەكلىك يېتىشمەسلىكتىن ھوشىدىن كەتتى ، تۇتقاقلق ۋە روھىي كېسەل بولۇپ كەتتى . مەن ياش خانىم-قىزلارنىڭ ۋارقىراپ-جارقىراپ ، بېشىنى تامغا ئۇرۇپ ، يۈزىنى تامغا سۈركەپ ، بۇيرۇقنى رەت قىلغانلىقىنى كۆردۈم . ئۇ خانىملار ئېلىپ كېتىلدى ۋە بەزىلىرى قايتىپ كەلمىدى . 25 ياشلىق بىر خانىم بار ئىدى ، سىڭلىسى مىسىردا تۇققاندا ، ئۇ ئاتا-ئانىسىنىڭ ئورنىدا مىسىرغا بېرىپ ، سىڭلىسىغا ئىككى ئاي ياردەم قىلغان . ئۇلار ئۇنى دائىم سوراق قىلىپ ، ئۇنىڭ بەرمىسى بىلەن كۆرۈشكەن-كۆرۈشمىگەنلىكىنى سورايتتى . ئۇلار سوراق جەريانىدا ئۇنىڭ بېشىغا ئۇرغان . ئىككى ساقچى ئۇ قىزنى كامىرغا ئەكىرىپ بۇلۇڭغا تاشلاپ قويدى ۋە ئۇنىڭغا تەگمەسلىكىمىزنى ئېيتتى . بەرەيلەن ئۇنىڭغا تەسەللى بەرمەكچى بولۇپ بېشىغا تۇتۇندى ، ئۇ ئۇلاردىن تۇتماسلىقىنى سوردى . ئۇ ئۇتقان قىز ئۇ قىزنىڭ بېشىنىڭ چىرىگەن گۆشتەك لەختى-لەختە بولۇپ كەتكەنلىكىنى ، پۈتۈنلەي جاراھەتكە تولغانلىقىنى ھېس قىلغانلىقىنى ئېيتتى . 3 كۈندىن كېيىن ئۇ ھوشىنى يوقىتىپ ، ئېلىپ كېتىلدى .

27. جەنۇبىدىن يەنە بىر خانىم بار ، ئۇ 36 ياشتا ئىدى . ئۇنىڭ تىرنىقى يۇلۇۋېتىلگەن بولۇپ ، ئۇنىڭغا قاراشقا جىدىيالىيەتتىم . سوراق جەريانىدا تىرنىقى يۇلۇۋېتىلگەن ياش خانىم-قىزىلار ناھايىتى كۆپ ئىدى . بۇ سەۋەبتىن مەن دائىم يىغلاپ تۇراتتىم . باشقا قىزىلار ماڭا تەسەللى بېرەتتى . ساقچىلارنىڭ سۆزىگە قارىغاندا بىر خانىم بۇ لاگېرغا ئېلىپ كېلىنگەن ، چۈنكى ئۇ جەنۇبتا تۇرماي ئۇرۇمچىگە ئىشلىگىلى كەلگەن ئىدى .

28. كامىر شارائىتى ئىنتايىن ناچار بولۇپ ، ھاجەتخانا سەۋەبىدىن ھاۋا بۇلغانغان . بىر كۈنى بىر خانىم ھوشىدىن كەتتى ، بىز دوختۇر چاقىردۇق ، ئەمما كېيىنكى يېرىم سائەتتە ھېچكىم كەلمىدى . بىر خانىم ئۇنىڭغا ياردەم قىلماقچى بولدى . يېرىم سائەتتىن كېيىن ئىككى ساقچى ۋە بىر دوختۇر كېلىپ ئىشكە قارىدى ۋە خانىمنىڭ نېمىشقا ئۇنىڭغا ياردەم بەرگەنلىكىنى سورىدى . ئۇلار ئۇ ئايالنى ئېلىپ كەتتى . ئۇ بىر ھەپتىدىن كېيىن قايتىپ كەلدى ۋە بىر نەچچە كۈن پاراڭلاشمىدى . مەن ئۇنىڭدىن بىر ھەپتە قەيەرگە كەتكەنلىكىنى سورىدىم . ئۇ «قاراڭغۇ كامىرگە» دېدى . بۇ مېنىڭ «قاراڭغۇ كامىر» دېگەن سۆزى تۇنجى قېتىم ئاڭلىشىم ئىدى . كېيىن مەن بۇنىڭ قاراڭغۇ جاي ئىكەنلىكىنى بىلدىم . ئۇ ئۆرە تۇرغىلىمۇ بولمايدىغان 1 كۇۋادىرات مېتىرلىق قەپەس بولۇپ ، تۆمۈر تايماقچە بىلەن ياسالغان ئىدى ، ئۆرە تۇرغىلى بولمىغاچ دائىم ئولتۇرۇشۇڭىز كېرەك ئىدى . بۇ قەپەسنىڭ ئاستىدىن سۇ ئاقتاتتى . ئۇ بۇ قەپەستە بىر ھەپتە تۇرغان بولۇپ ، ئۇ قەپەستە ھاجەت قىلىش ئۈچۈن قەپەز تۆشۈكىگە قىلىشى كېرەك ئىدى . يەيدىغانغا ھور نان ۋە ئازراق سۇ بېرىپتۇ . ئەتراپىدا نۇرغۇن چاشقانلار بار ئىكەن ، ئەگەر ئۇ ئېھتىيات قىلمىسا ، ئۇلار كېلىپ ئۇنى چىشلەيتتى . ئۇ خۇلاپ قالسا چاچقانلار ھۇقۇم قىلىپ چىشلىگەچكە ، ئۇخلىماي ئۆزىنى قوغداشقا مەجبۇر ئىدى . قاراڭغۇ كامىردە قۇياش نۇرى ئاساسەن يوق ئىدى .

29. يەنە بىر خانىم قاراڭغۇ كامىرگە ئېلىپ كېتىلدى . ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ساراڭ بولۇپ قالدى ، ئۇلار ئۇنى يەنە ئېلىپ كەتتى . بىر قېتىم مەن كېسەل بولۇپ ، دوختۇرخانىدا ياتتىم . ئۇ يەردىكى بىر قىز مەندىن قايسى تۈرمىدىن كەلگەنلىكىمنى سورىدى . مەن ئۇنىڭغا ئېيتتىم ۋە ئۇ ماڭا قاراڭغۇ كامىردە تۇرغاندىن كېيىن ئورۇندۇقتا ئۇنىڭغا ئېلىپ كېلىنگەن بىر خانىمنىڭ بارلىقىنى ئېيتتى ۋە ئۇلار ئۇنىڭغا ئۇ خانىمنىڭ بەدىنىنى يۇيۇشقا بۇيرۇپتۇ . ئۇ خانىم ئۆلۈكتەك بولۇپ ، ھېچقانداق ئىشقا ئىنكاس قايتۇرمىغان ، كېيىن ساقچىلار ئۇنى ئېلىپ كەتكەن .

30. بەزىدە ئۇلار بىر چىسىم يېقىندا تۇغۇنلۇق بولغان ئاياللارنى ئېلىپ كېلەتتى ، مەن بۇنى ئۇلارنىڭ كۆزىدىن تامچىلىغان سۈتتىن ئۇلارنىڭ يېقىندا بالىسى بولغانلىقىنى بىلەتتىم . بىر قېتىم مەن ئۇلاردىن بىرىدىن بالىسىنىڭ نەدىلىكىنى سورىدىم . ئۇ ئايال يېقىندا تۇققانلىقىنى ، ئەمما بالىسىنىڭ ھازىر نەدە ئىكەنلىكىنى بىلمەيدىغانلىقىنى ئېيتتى . كېيىن ئۇنىڭغا دورا بېرىلدى ، شۇنىڭ بىلەن ئۇ سۈت ئىشلەپچىقىرىشنى توختاتتى . ئۇ دورىلار ھەممىشە سەلبىي ئەكس تەسىر پەيدا قىلاتتى .

31. ئالدىنقى ئۇچ ئايدا ، مەن دائىم يىغلاپ چىقتىم ، ئۆلۈمنى تەقدىرىم دەپ قوبۇل قىلغىلى تاس قالدۇم . مەن ئۆلۈپ كەتكەن بولسام تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ دەپ ئويلىدىم . مەھبۇسلار ئوتتۇرىسىدا مۇناسىۋەت بولماسلىق ئۈچۈن ، قاراۋۇللار مەھبۇسلارنى بىر كامىردىن يەنە بىر كامىرگە ئالماشتۇرۇپ تۇراتتى . مەن بىر كامىردە 5 كۈندىن ئارتۇق بولۇپ باقمىدىم . بۇ دوست تېپىشنى قىيىنلاشتۇرىدۇ ، شۇنداقلا كىشىلەرنىڭ غايىب بولغانلىقىنى بىلىشمۇ تەسكە توختايدۇ . تۈرمىدە كۈنگە 20 قېتىم گۈدۈك چېلىنىدۇ ، ئاۋازى ئىنتايىن جاراڭلىق ۋە دائىم پاراكەندە قىلاتتى .

32. بىر خانىم باشقا تۈرمىدىن مېنىڭ كامىرىمغا يۆتكەلدى ، ئۇ باشقا تۈرمىدىكى ئەۋەلى تەسۋىرلىدى . بۇ خانىم ئۇ يەردە ناھايىتى كۆپ سوراق قىلىنغان . ئادەتتە ، سوراق كامىرى ئىككىنچى قەۋەتتە بولۇپ سوراق جەريانىدا ئۇنىڭ پۈتى ۋە قوللىرى كارىۋاتقا باغلانغان بولۇپ ، ئۇ ھوشىدىن كەتكۈچە تۆمۈر زەنجىر بىلەن ئۇرۇلغان . ئاندىن ئۇ بىر نەچچە كۈن ھوشىدىن كەتكەن ، يەپ-ئىچىشكە ئامالسىز قالغان . ئۇ بىر ھەپتىدىن كېيىن ياخشىراق بولغاندىن كېيىن ، ئوخشاش تەرتىپ قايتا-قايتا تەكرارلانغان . ماڭا سوراق جەريانىدا ئۇنىڭ باسقۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقىنى ئېنىق ئېيتتى . باشقا خانىم-قىزىلارنىڭ سۆزىگە قارىغاندا سوراق جەريانىدا گۇرۇپپا بويىچە باسقۇنچىلىق قىلىش دائىملىق ئادەت ئىدى .

33. 3 ئايدىن كېيىن مېنى يەر ئاستى كامىرىگە ئېلىپ باردى . ئۇلار بىر قارا خالتىنى بېشىمغا كىيگۈزدى . يېنىمدا نۇرغۇن ساقچىنى كۆردۈم . شۇڭا مەن مېنى ئۆلۈمگە ئېلىپ كېتىۋاتىدۇ دەپ كۈتۈرۈلگەنمىنى يوقاتتىم ۋە تىترەشكە باشلىدىم . مېنى ئۇزۇن كارىدورنىڭ ئىچىدىكى بىر كامىرگە ئېلىپ باردى . ئۇلار بېشىمدىكى قارا خالتىنى ئېلىۋەتتى ، ئاندىن مېنى ئېغىر زەنجىر بىلەن قول ۋە پۈتۈمنى ئورۇندۇققا باغلىدى . ئۇلار كېيىنكى 24 سائەت ئىچىدە مېنى سوراق قىلىشقا باشلىدى . مەن ئارام ئالمايدىم . ھاجەتخانىغا بارالمايدىم . ئۇ توختىماي سوراق قىلىندى . ھەر 2 سائەتتە بىر ساقچى ئالمىشىپ تۇراتتى . ئۇلار مېنى دەسلەپتە ئىمزا قويۇشنى تەلەپ قىلغان قەغەزگە ئىمزا قويدۇرماقچى بولۇۋاتاتتى . سوراقتىن كېيىن مەن بەك ئاجىزلاپ كەتتىم ، مەن بەك ئاجىز بولغاچقا ئۇخلاپ قالغاندا مېنى توك كالتەك ياكى ياغاچ كالتەك بىلەن ئۇردى . مەن يەنىلا قەغەزگە ئىمزا قويۇشنى رەت قىلدىم . 24 سائەت كېيىن ئۇلار زەنجىر ئېلىۋېتىپ ، مېنى دەس تۇرۇشقا بۇيرىدى . پۈتلىرىم ئىششىپ كەتكەچكە ، شۇڭا يىقىلىپ كەتتىم . بىر دوختۇر كېلىپ ياردەم قىلدى .

34. مەن ھۇشۇمغا كەلگەندىن كېيىن دوختۇرخانىغا ئېلىپ كېلىندىم . مەندىن ئىشك تۇۋىدە دوكلات قىلىشىمنى تەلەپ قىلدى ، ئۇلار بېشىمغا قارا خالتىنى يەنە كىرگۈزدى ۋە مېنى 408-كامىرگە ئەكىلىپ قويدى . كامىردە پەقەت بىر كارىۋات ، ئۈستەل ۋە ئورۇندۇق بار ئىدى . ئۇلار مېنى ئورۇندۇققا باغلاپ قويدى . ئۇ ئۆدە مەندىن باشقا يەنە ئۇچ ئادەم بار ئىدى ، بىرى كومپيۇتېردا ، بىرى تەرجىمان ، بىرى سوراق قىلىدىغان . ئۇلار مەندىن يەنە ئىمزا قويۇشنى تەلەپ قىلدى . مەن رەت قىلدىم ۋە ئادۋوكاتقا ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىمنى ئېيتتىم . ئۇلار مېنىڭ ئەركىنلىكىمگە ئېرىشىش ئۈچۈن ئىمزا قويۇش كېرەكلىكىنى ئېيتتى . بىر خەنزۇ ئەر ئىشتاننى سېلىۋېتىپ يېنىمغا كېلىپ ، زەكەرنى ئاغزىمغا سالماقچى بولدى . مەن سىزنىڭ سىڭلىڭىز ۋە ئانىڭىز يوقۇمۇ دېدىم ۋە قارشىلىق بىلدۈردۈم . باشقا خەنزۇ كىشى مېنى ئۇردى . تەرجىمان قازاق كىشى ماڭا «سۇئال سوراشنىڭ كۈچىنى نەدىن تاپتىڭ» دېدى . مېنى يەنە كامىرىمغا قايتۇرۇپ كەلدى . مەن بەك ئاجىزلاپ كەتكەن بولۇپ ، يۈرىكىم ئاغرىپ ھوشۇمدىن كەتتىم . كېيىن مەن يەنە دوختۇرخانىغا ئېلىپ كېلىندىم . مەن بىلەن ساقچى ئوتتۇرىسىدا تۆمۈر تايماقچە بار ساقچى ماشىنىسىغا يۆتكەلدىم . تەخمىنەن 40 مىنۇتتىن بىر سائەتكىچە يول ماڭدۇق . بىزنىڭ نەدىلىكىمىزنى كۆرۈش ئۈچۈن بېشىمدىكى خالتىنىڭ يۇغۇغىدىن قارىدىم . بىز تاغنىڭ مەلۇم يېرىدىكى بىر دوختۇرخانىغا كېتىپ باراتتۇق .

35. مەن ئىلگىرى ئاخىر بولۇپ دوختۇرخانىغا تۆت قېتىم ھەر قېتىم باسقۇنچىلىققا ئۇچرىغاندىن كېيىن ئېلىپ بېرىلدىم ، دوختۇرخانىدا جەمى 40 كۈن قالدۇم . دوختۇرخانىنىڭ ئەھۋالى تۈرمىگە ئوخشاش ئىدى . ئۇ يەردە تۆمۈر دەرۋازا بار بولۇپ ، كامىرلەر تۆمۈر بالداقلار بىلەن توسۇۋېتىلگەن ئىدى . دوختۇرخانىدا ئىچىدە نۇرغۇن ياشلار بار ئىدى . كۆپىنچە كىشىلەرنىڭ بېشىنى چۈشۈرۈۋەتكەن بولۇپ ، تەكشۈرۈش ۋە ئۆلتۈرۈش ئاۋاز دولقۇنى تەكشۈرۈشى ئۈچۈن زەنجىر بىلەن باغلاپ ئېلىپ كېلىنگەن ئىدى .
36. دوختۇرخانىدا ئوخشىمىغان رەڭدىكى كىيىملىرى بار كىشىلەر بار ئىدى . رەڭگىگە ئاساسەن ئۇلارغا ئوخشىمىغان ئىشلار يۈز بەردى . ياناقداشنىڭ سۆزىگە قارىغاندا ، ئاپپىلىسىن رەڭلىك كىيىم كىيگەن بىر قىسىم كىشىلەر بار بولۇپ ، ئۇلارنى ئۇخلىتىش ئۈچۈن ئېلىپ كېتەتتى . مەن ئۇنىڭدىن نېمىشقا كامىردا ئۇخلىيالمايدىغانلىقىنى سورايدىم . ئاندىن ئۇ ماڭا ئوكۇل ئارقىلىق ئۆلتۈرۈلدىغانلىقىنى ئېيتتى . بۇنى ئاڭلاپ بەك قايغۇدۇم . ئۇ يەنە ماڭا ئېلىپ كېتىشتىن بۇرۇن ئۇلارنىڭ قەغەزگە ئىمزا قويۇشى كېرەكلىكىنى ، ئائىلە ئەزالىرىغا خەۋەر قىلىنمايدىغانلىقىنى ئېيتتى . كۆك رەڭلىك كىيىم كىيگەنلەرگە 15-20 يىللىق قاماق جازاسى بېرىلگەنلەر ئىدى .
37. دوختۇرخانىدا ئورۇندۇققا زەنجىر بىلەن باغلانغان 20 ياشلىق بىر خانىم بار ئىدى . ئۇ بېشىنى كارىۋاتقا ئۇراتتى . ئۇ بېشىنى ئۇرغاندا ، ساقچىلار كېلىپ ئۇنى ئۇردى . ئۇ بۇنى ئىككى كۈن قىلدى ، ئاندىن ئۇنى ئېلىپ كەتتى . ئۇنىڭ نېمە بولغانلىقىنى بىلمەيمەن . يەنە بىر 25 ياشلىق بىر قىز بار ئىدى ، ھەر ئىككى سائەتتە بىرەيلەن ئۇنىڭ سۈيىدۈكىنى ئېلىپ تازىلايتتى . ماڭا ئۇنىڭ بۇرىكىنىڭ ئېلىۋېتىلگەنلىكىنى ئېيتتى . ماڭا ھەر كۈنى 20 پارچىدىن ئارتۇق دورا بېرىلدى ، ئۇلار ھەر قېتىم مېنىڭ يۇرتقا يۆتمىغانلىقىمنى كونترول قىلاتتى .
38. ھەر 10 كۈندە ساقچىلار كامىرىمىزنىڭ ئىشىكىگە كېلەتتى ، بىز كىيىملىرىمىزنى بېشىپ بېشىمىزغا قوللىمىزنى قويۇپ تۇرىشىمىز كېرەك ئىدى . بەزىدە ياش قىزلار يىغلاشقا ۋە ۋاقىراشقا باشلايتتى . ساقچىلار ياغاچ كالتەك بىلەن كېلىپ ئۇلارنى ئۇرۇپ «كالاڭ پاكىز ئەمەس» دەپ ۋاقىرايتتى .
39. مەن بىر يىل ، 3 ئاي 10 كۈندىن كېيىن 2018-يىلى 9-ئايدا قويۇپ بېرىلدىم . ئىگىلىشىمچە ، 2017-يىلى 5-ئاينىڭ 25-كۈنى قازاقىستاندىكى ئائىلەمدىكىلەرگە تېررورلۇق جىنايىتىم ئۇقتۇرۇلغان بىر پارچە خەت ئەۋەتىلگەن . 2017-يىلى مايدا ، قازاقىستاندىكى ئائىلەم مېنىڭ قويۇپ بېرىلىشىمنى تەلەپ قىلىشقا باشلاپتۇ . ئۇلار ھەر كۈنى قازاقىستان ۋە جۇڭگودىكى ھۆكۈمەتلەرگە خەت ئەۋەتتۇ . ئاخىرىدا قازاقىستان ھۆكۈمىتى جۇڭگو دائىرىلىرىدىن مېنىڭ قويۇپ بېرىلىشىمگە كاپالەت ئېلىپتۇ .
40. قويۇپ بېرىلگەن كۈنى ، ئۇلار مېنىڭ بېشىمغا خالتا كەيگۈزدى ، كىشىلەر نەش ئۈچۈن قوللىرىمنى سوزۇشقا بۇيرىدى . مېنى سالامەتلىك تەكشۈرۈشكە تۈرمە دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ باردى . ساقچىلار دوختۇر بىلەن مەسلەپتە تەشەببۇس قىلدى ، ئۇ مېنىڭ قازاقىستانغا قايتىشقا ئاپتوپولغا ئۆلتۈرۈلۈپ كېلىشىمنى ئېيتتى . مەن نۇرغۇن ئورۇنلارغا ئۆتۈرۈلۈپ كەتتىم ، بەك ئاجىز ئىدىم . ئىككى كۈن دوختۇرخانىدا ياتتىم . ماڭا ۋىتامىن ۋە دورا بەردى . ئىككى كۈندىن كېيىن ، ماڭا مەسئۇل ساقچى ئەمەلدارى كېلىپ : «سەن گۇناھسىز دىدى . ئۇ كىشىلەرنى ئېلىۋەتتى . بەدىنىم بەك ئاجىز بولغاچقا ، ئۇلار مېنى يۆتكەنگەن مېھمانخانىدا ماڭا تۇنجى قېتىم بەدىنىم ۋە ئۆتۈرۈلگەن ئىمزا قويۇشقا مەجبۇر بولدۇم . مېنىڭ جۇڭگوغا رەھمەت ئېيتىشىم كېرەكلىكىنى دىدى . مېنىڭ تۈرمىگە ئىشخانىسىغا ئېلىپ باردى ۋە نۇرغۇن قەغەزلەرگە ئىمزا قويۇشقا مەجبۇر بولدۇم . مېنىڭ جۇڭگوغا رەھمەت ئېيتىشىم كېرەكلىكىنى دىدى . مېنىڭ تۈرمىگە كىرىشتىن بۇرۇنقى نەرسىلىرىمنى قايتۇرۇپ بەرمىدى . ئۇلار ماڭا يەنە تۈرمىدە كۆرگەن بىلگەنلىرىمنى . ئېيتىمىزغا بولمىسا ئۇلارنىڭ قولىنىڭ ئۇزۇن ئىكەنلىكىنى ۋە مېنى ئۆلتۈرۈلەيدىغانلىقىنى دىدى . مەن بۇنىڭ ئۈچۈن بىر قەغەزگە ئىمزا قويۇش كېرەك ئىدى . ئۇلار مېنى سەتراجقا ئېلىپ باردى ، چۈنكى جېجىم ئاللىقاچان ئاقىرىپ كەتكەن بولۇپ ، ئۇزۇن مۇددەت كۈن كۆرمەي چىرايمىمۇ ئاقىرىپ كەتكەن ئىدى
41. شىنجاڭ رەئىسى شۆھرەت زاكىر دۆلەت قارمىقىدىكى شىنخۇئا ئاگېنتلىقىغا مۇنداق دېدى : لاگېرلاردا تۇتۇپ تۇرۇلۇۋاتقان كىشىلەر «دۆلەتنىڭ ئورتاق تىلىنى ئۆگىنىشتىن قانۇن بىلىملىرى ۋە كەسپىي ماھارەت ئۆگىنىشكە قاراپ ئىلگىرىلەيدۇ» . 15 ئاي قاماپ قويۇلغان ۋاقىتىدا ، مەن تۇتۇپ تۇرۇش لاگېرىدىن لاگېرغا ، كامىردىن كامىرغا يۆتكەلدىم ، ھېچكىمنىڭ بىرەر نەرسە ئۆگىنىپ ۋاقىت سەرپ قىلغانلىقىنى كۆرۈپ باقمىدىم .»
42. مەن تۈركىيەگە كۆچۈپ كەلگەندىن كېيىن بىر قېتىم ئىستانبۇلدا ئۈچ جۇڭگو ساقچىسى ماڭا ئەگىشىۋالدى . مەن قورقۇپ كەتتىم ۋە ئوخشىمىغان ئۇيغۇر ئائىلىلىرىدا يوشۇرۇنۇشقا مەجبۇر بولدۇم . ئىككى يىلدىن كېيىن مەن تۈركىيەدىن فرانسىيەگە كەلدىم ۋە بۇنىڭدىن كېيىن ھېچقانداق تەھدىتكە ئۇچرىمىدىم .

دوختۇر تەكشۈرۈش

43. 3-نومۇرلۇق تۈرمىگە كەلگەن كۈنى كەچتە ، مېنىڭ سالامەتلىكىمنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن مېنى ئېلىپ كېلىپ يالڭاچلىدى . ئۇلار مېنى كامىرغا سولاشتىن بۇرۇن قان ئەۋرىشىكىسى ۋە سۈيىدۈك ئەۋرىشىكىسى ئالدى . بىر ھەپتەگە يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدە ، مەن باشقا مەھبۇسلار بىلەن بىللە بېشىمىزغا قارا خالتا كىيگۈزۈلۈپ نامەلۇم بىر يەرگە ئېلىپ كېلىندۇق ، كارىدوردا داۋالاش ئۆسكۈنىلىرى بار ئىدى ، بىزنى تەكشۈردى ، قان ئەۋرىشىكىسى ئالدى ، بىز يەنە ئۆلتۈرۈش ئاۋاز دولقۇنى بىلەن تەكشۈرۈلۈدۇق . بىز ھەپتەدە بىر قېتىم يالڭاچ تەكشۈرۈلۈپتۇق . مەن 3-نومۇرلۇق تۈرمىدە بىر قېتىم ھوشىدىن كەتتىم ، مېنى تۈرمە دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ باردى ، ئۇ يەردە باشقا نۇرغۇن مەھبۇسلارنى كۆردۈم ، ھەممىمىز كۈندە دېگۈدەك سالامەتلىك تەكشۈرۈلۈپتۇق . 2-تۈرمىدە ، بىر چوڭ داۋالاش ئامبۇلاتورىيەسى بار ، بىز دائىم قان ئەۋرىشىكىسى بېرەتتۇق ۋە ئۆلتۈرۈش ئاۋاز دولقۇنى ئارقىلىق تەكشۈرۈلۈپ تۇراتتۇق . بىزگە ھەر 10 كۈندە بىر قېتىم ئوكۇل ئۇراتتى . 2018-يىلى 8-ئاينىڭ 27-كۈنى ، مەن قويۇپ بېرىلىشتىن بۇرۇن ، مېنى چوڭ تۈرمە دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ بېرىپ ئاخىرقى قېتىم تەكشۈرۈلۈدۇم .